

SAŽETAK PROPISA O ZEKATU

<Bosanski – Bosnian – بوسني>

Abdul-Aziz bin Abdullah bin Baz

Prijevod:

Seid Klica

Revizija:

Irfan Klica

Jasmina Radončić

Fejzo Radončić

رسالة موجزة في الزكاة

عبد العزيز بن عبد الله بن باز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ترجمة:

سعيد كليسا

مراجعة:

عرفان كليسا

ياسمينا رادونشيش

فيزو رادونشيش

Sažetak propisa o zekatu

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog

Zahvala pripada Allahu Jedinom. Salavat i selam neka su na onog poslije kojeg nema poslanika, na njegovu porodicu i ashabe, a zatim:

Doista, ono što me je motiviralo da napišem ovaj sažetak jesu savjet i podsjećanje po pitanju obaveznosti zekata, a koji su mnogi muslimani olahko shvatili, ne izdvajajući zekat onako kako je propisano, uprkos njegovoj važnosti i to što je on jedan od pet stubova islama bez kojeg građevina islama ne može opstojati, kao što Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže:

“Islam je izgrađen na pet temelja: svjedočenju da nema drugog istinskog boga osim Allaha, i da je Muhammed Njegov rob i poslanik, obavljanju namaza, davanju zekata, obavljanju hadždža i postu ramazana.”Hadis je muttefekun alejhi.

Obaveznost davanja zekata je od najuočljivijih odlika islama i mehanizama koji vode brigu o stanju muslimana, zbog mnoštva koristi koje iz toga prozilaze kao i krajnje potrebe siromašnih muslimana za njim. Od koristi davanja zekata je učvršćivanje međubratske ljubavi između imućnih i siromašnih, zato što se u dušama rađa ljubav prema onome ko joj učini dobro.

Od mnogobrojnih koristi zekata je i čišćenje i oplemenjivanje duše, i udaljavanje od tvrdičluka i škrtosti, kao što plemeniti Kur'an i ukazuje na ovo značenje u govoru Uzvišenog:

„Uzmi od dobara njihovih zekat, da ih njime očistiš i blagoslovljenim ih učiniš...“ (Kur'an, Et-Tevba, 103.)

Od tih koristi je i navikavanje muslimana na plemenitost, velikodušnost i saosjećajnost sa onima koji su u potrebi.

Od mnoštva koristi zekata je i postizanje uvećanja bereketa u imetku kao i nadoknade od Allaha za udijeljeni imetak, kao što Allah Uzvišeni kaže:

„Što god vi udijelite, On će to nadoknaditi, On najbolje opskrbljuje.“ (Kur'an, Saba', 39.)

U vjerodostojnom hadisu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, stoji:

„Uzvišeni Allah kaže: 'Sine Ademov udijeli biće ti udijeljeno...'”¹

Postoje i mnoge druge koristi pored spomenutih.

U isto vrijeme, onima koji škrtare i uskraćuju zekat prijeti se žestokom kaznom. Allah Uzvišeni kaže:

„Onima koji zlato i srebro gomilaju i ne troše ga na Allahovu putu – navijesti bolnu patnju na Dan kad se ono u vatri džehennemskoj bude usijalo, pa se njime čela njihova i slabine njihove i leđa njihova budu žigosala. 'Ovo je ono što ste za sebe zgrtali; iskusite zato kaznu za ono što ste gomilali.'”(Kur'an, At-Tevba, 34-35.)

Stoga svaki imetak na koji se ne daje zekat biva poput blaga koje se gomila i njime će se njegov vlasnik kažnjavati na Sudnjem danu, na šta ukazuju riječi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, u vjerodostojnom hadisu u kojem kaže:

¹Hadis je muttefekun alejhi.

„Svaki posjednik zlata i srebra, koji nije izvršavao njihovo pravo zekata, na Sudnjem danu će mu biti postavljene užarene poluge na kojima će se pržiti u vatri Džehennema. Pržit će se na njima njegovo čelo, bokovi i leđa. Kada god se ohlade ponovno će se užariti u danu koji će trajati pedeset hiljada godina, sve dok se ne završi presuda ljudima. Nakon toga će ugledati svoje konačno boravište: Džennet ili Vatra (Džehennem)”.²

Zatim je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo posjednika kamila, krava i ovaca koji ne izdvaja zekat na njih i obavijestio nas da će njima biti kažnjavan na Sudnjem danu.

U vjerodostojnom hadisu Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, je rekao:

„Kome Allah bude dao imetak, pa na njega ne bude davao zekat, na Sudnjem danu će mu se taj imetak pretvoriti u zmiju, bez dlaka na glavi, sa dvjema crnim mrljama iznad očiju, koja će ga daviti. Uzet će ga za krajeve usta i reći mu: 'Ja sam tvoj imetak, ja sam tvoje blago!’“³.

Zatim je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, proučio sljedeći ajet:

“Neka oni koji škrtare u onom što im Allah iz obilja Svoga daje nikako ne misle da je to dobro za njih; ne, to je zlo za njih. Na Sudnjem danu biće im o vratu obješeno ono čime su škrtarili...”(Kur’an, Ali-Imran, 180.)

Davanje zekata je obavezno na četiri vrste imetka:

²Hadis bilježi Muslim.

³ Bilježi El-Buhari.

- na ono što raste iz zemlje od plodova i zrnelja,
- na stoku koja je puštena na samostalnu ispašu (pa vlasnik nema nikakvih obaveza u pogledu hrane)
- na zlato i srebro,
- i na trgovačku robu.

Za svaku od ovih četiri vrste postoji određen nisab⁴, i ne obavezuje se zekat u onom što je manje od toga.

Nisab na ono što raste iz zemlje i na zrnelje je 5 evsuka (zapreminska mjera), a jedan evsuk je 60 sa'a, (uzimajući u obzir sa'a Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem), tako da je veličina nisaba datula, groždica, pšenice, riže i ječma i proizvoda poput ovih, oko 300 sa'a, a jedan sa'a ima 4 pregršta, tj. 4 šake ruku čovjeka umjerene veličine ako su njegove ruke obje napunjene.

Ako se usjevi i žitarice natapaju bez troška, kao što je pomoću kiše, rijeka, izvora i slično, obaveza je dati desetinu, a ako se natapa zalihama i uz utrošak sopstvenih sredstava kao što je vodenicama i mašinama (pumpama) za vodu, i slično tome, daje se petina, kao što je potvrđeno u vjerodostojnom hadisu od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Što se tiče nisaba na profitabilnu stoku od deva, krava i ovaca, nisab je detaljno pojašnjen u vjerodostojnim hadisima od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a onaj koji želi da sazna više može pitati učene, što bismo, da ovim pisanjem nismo ciljali sažetak, pomenuli radi upotpunjenja koristi i detaljnog obrazloženja.

⁴ Nisab je određena vrijednost ili količina imovine koja treba da se posjeduje tokom godinu dana da bi podlegala obavezi zekata.

Nisab (najmanja količina imetka na koju je obaveza dati zekat) srebra je sto i četrdeset miskala.

Nisab zlata je dvadeset miskala, a u gramima oko devedeset i dva grama zlata.

Obaveza je onom ko posjeduje nisab jednog od njih ili nisab njih skupa, dati četrdeseti dio toga (2.5%) ako pregodinine silazeći, pritom, ispod vrijednosti nisaba. Također, zarada prati (osnovu) nisab te ne zahtijeva dapregodini, kao i što se mladunčad stoke koja dostiže nisab uračunavaju sa odraslom stokom pri vađenju zekata.

Isti propis kao zlato i srebro imaju i papirne novčanice (novac) kojim narod posluje u današnjem vremenu svejedno zvali se dirhemi, dinari ili dolari. Ako njihova vrijednost dostigne nisab srebra ili zlata zatim pregodini, obavezno je izdvajanje zekata. Novcu se pridružuje ženski nakit od zlata ili srebra, pa ako dostigne vrijednost nisaba i pregodini obaveza je na njega dati zekat. Također, i ako je namijenjen za korišćenje ili zajam, prema jačem mišljenju uleme, na osnovu općenitosti hadisa Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, koji kaže:

„Svaki posjednik zlata i srebra, koji nije izvršavao njihovo pravo zekata, na Sudnjem danu će mu biti postavljene užarene poluge na kojima će se pržiti u vatri Džehennema. Pržit će se na njima njegovo čelo, bokovi i leđa. Kada god se ohlade ponovno će se užariti u danu koji će trajati pedeset hiljada godina, sve dok se ne završi

presuda ljudima. Nakon toga će ugledati svoje konačno boravište: Džennet ili Vatra (Džehennem)”.⁵

Također, prenosi se da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jedne prilike vidio dvije zlatne narukvice na ruci jedne žene i upitao je: **“Daješ li zekat na ovo?”**,”Ne dajem”, odgovorila je. **“Da li bi voljela da ti Allah na Sudnjem danu ove dvije narukvice zamijeni narukvicama od vatre?”**, upitao ju je. Žena ih je odmah skinula i stavila pred Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, rekavši: **“Ove dvije narukvice pripadaju Allahu i Njegovom poslaniku!”**⁶

Prenosi se da je Ummu Seleme, Allah bio zadovoljan njome, nosila nakit od zlata i srebra pa je upitala Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: **“Allahov Poslaniče, je li ovo nagomilano zlato i srebro? On je odgovorio: Ako dostigne količinu da se na njega mora dati zekat, daj zekat i nije nagomilano zlato i srebro.”**⁷ Kao i mnogi drugi hadisi istog značenja.

Što se tiče trgovačke robe to je roba kojom osoba trguje radi ostvarivanja dobiti. Obračunava se na kraju godine i daje se četrdeseti dio ili 2,5% od ukupne vrijednosti, bez obzira da li je ukupna vrijednost slična njenoj cijeni, ili je veća ili je manja. I to na osnovu hadisa od Semure, radijallahu anhu, u kojem kaže:

“Poslanik, sallahu alejhi ve sellem, nam je naredio da izdvajamo zekat na ono čim trgujemo.”⁸

⁵Hadis bilježi Muslim.

⁶Bilježi Ebu Davud i Nesai, hadis hasen.

⁷ Bilježi Ebu Davud.

⁸ Bilježi Ebu Davud.

Tu spadaju i zemljišta i građevine namijenjene za prodaju, zgrade, auta, pumpe za vodu i ostale slične vrste robe namijenjene za prodaju. Što se tiče zgrada koje su namijenjene za iznajmljivanje (stanovanje) a ne za trgovinu, onda se zekat daje na platu koja pregodini, u suprotnom zekat nije obavezan, jer nisu namijenjene za trgovinu. Tako je i sa privatnim i prevoznim automobilima, na njih nije obavezan zekat ako nisu bila namijenjena za trgovinu, već ih je vlasnik kupio za korištenje. A ako vlasnik prevoznog auta zaradi novac koji dostiže nisab, onda je zekat obavezan ako pregodini, bez obzira da li je bio namijenjen za trošak, ženidbu, kupovinu nekretnina, ili vraćanje duga, i slično, na osnovu većine šerijatskih dokaza koji obavezuju davanje zekata u slučajevima sličnim ovom.

Po ispravnom mišljenju uleme dug ne sprečava obaveznost zekata kao što je već navedeno.

Tako je i sa imetkom siročadi i maloumnika. Obavezuje se zekat, po mišljenju većine, ako dostigne nisab i pregodini, i obaveza je na njihovim starateljima davanje zekata (s nijjetom davanja) za njih nakon što pregodini, zbog općenitosti dokaza, kao što je došlo u govoru Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kojeg prenosi Muaz, radijallahu anhu, kada ga je poslao stanovnicima Jemena: **„Allah je njima učinio obaveznim sadaku (zekat) koja se uzima od njihovih bogataša i daje siromasima među njima.“**⁹

Zekat je Allahovo pravo tako da nikom nije dozvoljeno da ga daje onom ko ga ne zaslužuje, niti da time želi pridobijanje koristi za sebe ili otklanjanje štete, niti da njime štiti svoj

⁹ Bilježi El-Buhari.

imetak ili da se njime štiti od kritika i čuva glas o sebi. Već je obaveza muslimanu da zekat daje onima koji ga zaslužuju, iz razloga što je zekat za njih namijenjen (ne iz drugog motiva), i da to davanje bude praćeno sa velikodušnošću i iskrenošću radi Uzvišenog Allaha, ne bi li čovjek ispunio svoju obavezu i zaslužio obilnu nagradu i nadoknadu.

Allah, subhanehu, pojašnjava u svojoj plemenitoj Knjizi kategorije onih kojim zekat pripada. Uzvišeni Allah kaže:

“Zekat pripada samo siromasima i nevoljnicima, i onima koji ga sakupljaju, i onima čija srca treba pridobiti, i za otkup iz ropstva, i prezaduženima, i u svrhe na Allahovu putu, i putniku-namjerniku. Allah je odredio tako! - A Allah sve zna i mudar je.” (Kur’an, At-Tevba, 60.)

U završetku ovog plemenitog ajeta sa ova dva uzvišena Allahova imena. Allah, subhanehu, podsjeća svoje robove da On, Slavljeni zna stanje svojih robova i one među njima koji zaslužuju da im se udijeli od onih koji to ne zaslužuju, i da je On mudar u onom što propisuje kao i u svojim odredbama, te da svakoj stvari daje odgovarajuće joj mjesto. A tajne Njegove mudrosti nekada budu skrivene i nejasne određenom dijelu ljudi ne bi li se pokorili i bili zadovoljni onim što im se propisuje.

Allaha molimo da nama i svim muslimanima podari razumijevanje u vjeri i iskrenost u djelima, natjecanje u onom što Ga čini zadovoljnim, i spas od onog što izaziva njegov gnjev i srdžbu. On, zaista sve čuje i On je blizu. I neka je Allahov blagoslov na njegovog roba i poslanika Muhammeda, na njegovu porodicu i njegove drugove.

Obaveznost davanja zekata je od najuočljivijih odlika islama i mehanizama koji vode brigu o stanju muslimana, zbog

mnoštva koristi koje iz toga prozilaze kao i krajnje potrebe siromašnih muslimana za njim. Od koristi davanja zekata je učvršćivanje međubratske ljubavi između imućnih i siromašnih, zato što se u dušama rađa ljubav prema onome ko joj učini dobro. Od koristi davanja zekata je i oplemenjivanje duše, i udaljavanje od tvrdičluka i škrтости, kao što plemeniti Kur'an i ukazuje na ovo značenje u govoru Uzvišenog:

„Uzmi od dobara njihovih zekat, da ih njime očistiš i blagoslovljenim ih učiniš...” (Kur'an, Et-Tevba, 103.)